

T A R H Á Z.

Irodalom és művészet.

** (*Artot Desirée a nemzeti színházban*) vendégszerepelt fog. Már jun. 1-jén Pestre jön s négy előadáson hajlandó föllépni, mint erről a nemz. színház igazgatóját táviratilag értesítette.

** (*Uj magyar opera*) van készülöben, melynek szövegét Ormay írta, zenéjét pedig Erkel Gyula szerző. Címe „A költő barátja” s Mátyás király viszi benne a főszerepet.

** (*Magyarország ismertetése*) czimvel *Fényes Elek* egy munkát indított meg, mely, mint cziméből látható, hazánkat fogja ismertetni, statisztikai, földirati és történeti szempontból. E munka első kötetéből az első szakasz 384 sűrűn nyomtatott lapon már meg is jelent, s a *dunántuli* kerületből Baranya, Székes-Fehérvár, Győr, Komárom, Mosony és Somogy vármegyék terjedelmes ismertetését tartalmazza, a legapróbb helyeket is részletesen rajzolva. Ára 2 ft 50 kr. A második szakasz Soprony, Tolna, Vas, Veszprém és Zalamegyékről szintén nem sokára elhagyja a sajtót. Az egész munka a négy kerület szerint 4 kötetre terjed, az első mint látjuk a dunántuli, a második a dunáninneni, harmadik a tiszántuli, negyedik a tiszáninneni kerületet foglalván magában. Az utolsó kötet végén az összes magyarországi megyék, városok, faluk és puszták betűrendben lesznek sorozva, ily módon a munka egyszersmind topographiai szótárul is szolgál. — Hogy nagy keletnek fog örvideni, nem kételkedünk.

** (*A magyar eredeti regénytárból.*) melyet Hartleben Adolf ad ki, ismét két kötetet vettünk, mely *Vas Gerebentől* egy társadalmi regényt foglal magában „Garasos arisztokracia” czimvel. E mű a regénytárnak 12 és 13-ik kötetét képezi. Ára e két kötetnek 2 ft.

** (*Beniczky Emil hátrahagyott regénye*) „Tündérfi Kálmán ur kalandjai” czimvel megjelent egy csinos kis kötetben, mely előtt az ifjan elhunyt szerző szépen rajzolt és jól talált arczképe is látható. Nyomatott Bartalics könyvnyomdájában. Ajánljuk mindazoknak, kik a reményteljes fiatal író iránt életében is vonzalommal viseltettek.

** (*Történeti regény.*) Kolozsvártn Stein Jánosnál két kötetes történeti regény jelent meg; czime „Tartaroff herczegnő, vagy a czárnő leánya.” Irta Mühlbach L., fordította B. A két kötet ára 2 forint.

** (*Irodalmi pályázat.*) Egyik vidéki lapunk, a „Zala-Somogyi Közlöny” szerkesztősége három pályaműre tűz ki jutalmat: egy ivnyi közgazdasági dolgozatra 5 aranyat; egy balladára 4 aranyat; egy ivnyi beszélyre 3 aranyat.

** (*Uj zenemű.*) Rózsavölgyinél megjelent: „Szepsi emlékek” Négyes, zongorára szerző s Horváth Mariska kisasszonynak ajánlja *Mariska Vilmos*. Ára 60 kr.

Egyház és iskola.

** (*A lipótvárosi templom*) építésére, a folyó évben, a 100,000 ftnyi kölcsönrel, a vallásalapokból járó segélyvel s a községi adományokkal együtt 130,000 ftot fognak fordítani. A munka növekedtével az építész évi díját is főlemelni szándékoznak.

** (*Püspökké szentelés.*) Egerben *Máriássy Gábor* ó mlgát e hó 4-én szentelték föl palaeopolisi püspökké. Az egri főmegyéből minden helység küldött képviselőt ez ünnepélyre. Az egyházban az ének- és zenekarban Eger városának összes műkedvelői közreműködtek. A fölszentelés után az érsek ó nmlga, fölszentelt segédpüspöke tiszteletére 160 teritékü fényes ebédet adott.

** (*Az irgalmasok rendfőnökeül*) a május elején Pozsonyban tartott káptalani ülésen Gelentsér budai priort választották meg.

** (*A pozsonyi gymnasium.*) Egy bécsi lap azt írja, hogy a magyarországi gymnasiumok tannyelvének kérdését szándékozik az oktatás ügyi tanács rendezni, s többek között a pesti, budai és pozsonyi gymnasiumokat említi. Mit akarnak rendezni a pesti és budai gymnasiumokban, alig tudható, hanem a pozsonyira nézve azt felelték, hogy ott bajos lesz németesíteni, a mi leginkább abból világlik ki, hogy az ottani gymnasiumnak jelenleg 470 tanulója van, míg a németesítési kísérletek idejében csak 170—200 volt. A jelenlegi tanulók két harmada magyar.

Ipar, gazdaság, kereskedés.

♣ (*Az idei lóverseny*) jun. 7-én, 9-én, és 11-én lesz. Az első nap, kedden, a következő futások lesznek: 1. Hack Stakes, urlovarokkal 2. Nemzeti díj, arany serlegben 400 arany. 3. Hölgyek díja, arany serlegben 300 arany, melyért urlovarok futnak. 4. Második császári díj 600 arany. 5. Gróf Kinszky-díj 500 ft. — A második nap, pénteken: 1. Ügető verseny. 2. Gróf Károlyi díj 4000 ft. 3. Széchenyi-díj 100 arany. 4. Eszterházy-díj 500 ft. 5. Match. 100 arany. — A harmadik nap, vasárnap: 1. Batthyányi-Hunyady díj 200 arany. 2. Első császári díj 1000 arany. 3. Ügető- és ugrató-verseny, urlovarokkal. 4. Hazafiak díja 100 arany. 5. Nákódij 100 arany, urlovarokkal. 6. Mezei gazdák versenye. 7. Akadály verseny.

♣ (*Az eső hiánya miatt fenyegető szárazság*) szomorú jövődöt ígér nemcsak egyes gazdáknak, hanem az egész országra nézve. Mint Somssich Pál hazánkfia írja: „Tul a Duna tönkre van már téve! — Ott az őszi rozs és búza már az eső sem igen segít, mert kihányván kalászaikat, azon ritka szájak, melyek tavaszi nedvesség hiányában meg nem bokrosodhattak, ezekről a közép termésnek egy harmadát várhatjuk, de csak az esetben, ha a kalászok kifejlésére egy pár jó eső fogna még idejében jótékonyan hatni. A tavasziak nagyobbrészt kiperzselődtek, az árpa, zab sárgul, majd rozsdát ver, a kukoricza, krumpli alig kel! — A kaszálók, melyek a téli nedvesség következtében sűrű tömötten indultak növésnek, egészben megállapodtak. Répa szintén nem lesz, zöld takarmány és egyéb mesterséges füveink mind kiasznak. Pest, Bácska és Heves környéke szintén ily szomorú helyzethez közelednek. Ily körülmények közt méltó az aggodalom egy közelgő, s a 63-dik événél nagyobb csapás felett, mely ha bekövetkezik, sokszorta sújtóbb lesz, mint amaz volt, mivel országunk nagyobb részét éri, s ezért több lesz a szükölködő, mint a magával tehető, vagy épen bővelkedő, kiknek ez idő szerint kevesebb pénzők, ellenben adóban és kamatokban sokkal több terheik vannak, mint 1863-ban, kölcsönös segítségre tehát számítani alig lehet!” Végül fölhívja az országos magyar gazdasági egyesület figyelmét, hogy mint gazdaszatunk érdekeinek előörse, a netalán bekövetkező veszélyt jókor és idején jelvényezze.

Közintézetek, egyletek.

** (*A magyar tudományos akademia*) történeti-, bölcsészeti- és jogtudományi osztályainak e hó 22-dikén tartott ülésében két történeti értekezést olvastak föl. Egyiket *Szilágyi István* írta, „Drágfi János törvénytelen fiáról, Gáspárról és Verbőczy özvegyéről” felolvasá Nagy Iván. A másikat, *Hajnik Imre* nagyváradi jogtanártól, mely értekezés az 1261-diki n. szombati gyűlést és Pozsony meghódolását Ferdinánd királynak tárgyzta, *Pauler Tivadar* olvasta föl. Jövő hétfőn a Nádasdy pályázat eredményét fogják bejelenteni.

** (*Az alakuló orvosi nyugdíjintézet*) kedvező pártfogásnak örvend, mert bár a szétküldött iver nagyobb része még vissza nem érkezett, már is mintegy 500 ügyfél írta be magát. — Török József pesti gyógyszerész, mint pártoló tag lépett az intézetbe azáltal, hogy 100 új frtot küldött be az intézet alaptőkéjéhez. Hogy az ügyet tovább fejleszteni lehessen, fölkértenek az ivtartók, iveriknek jun. végeig bár mily eredménnyel leendő beküldésére. A pesti orvosok dr. Flór elnök vagy dr. Déry jegyzőnél letett iveren jegyezhetik be magukat.

** (*A magyar írók segélyegylete*) legközelebbi vál. ülésében bemutatott pénztárnoki számadás szerint, a pénztárforgalom az 1865-ik év első negyedében következő volt: *Bevétel.* Pénztármaradvány 1864-ik évről 58,037 ft. 40 kr., alapítványi tőkéből 4,792 ft. alapítványi tőke kamataiból 385 ft. 88 kr., évdíjából 72 ft. segélyezésekből 182 ft. 50 kr., ideiglenesen tett kiadásokból 19,230 ft. Összes forgalom: 82,699 ft. 79 kr. — *Kiadás.* Ideiglenesen (letétemények) 79,938 ft. 44 kr., segélyezésekre 1,406 ft. 65 kr., kezelési költség 300 ft. vegyes és rendkívüli 62 ft. 80 kr., Összesen: 81,707 ft. 89. — levonván a kiadást a bevételből, marad a pénztárban 991 ft. 90 kr.

** (*A középdunai magyar gőzhajozási társulat.*) mint tudjuk, csak azután kezdheti meg működését, ha a részvénytőke 30 százaléka be lesz fizetve. Az e hó elején tartott alakuló közgyűlés határozata értelmében az igazgató-választmány most közbírré teszi, hogy a részvény 15 százaléka, vagyis minden aláírt részvény után 30 ft. f. évi július 1 napjáig *Szathmári Károly* urhoz (Pest, szenatér 5. szám.) bérmentve beküldendő. A második részlet az említett naptól szamítandó három hónapra, vagyis október 1-re lesz befizetendő. A részvényeknek egyszerre és egészen befizetése is elfogadtatik.

** (*Az erdélyi muzeum megnyitása.*) Az erdélyi muzeum termeit pünkösöd harmadnapján, vagyis jun. 6-ikán fogják megnyitni a közönségnek. Az említett napon d. e. 10 órakor az igazgató-választmány testületileg megjelenik s szemle alá veszi a megnyitott gyűjteményeket, melyek azután nyitva maradnak szabad bejárás mellett a közönség számára is. A közlátogatás napjai hetenkint hétfő és csütörtök lesznek, a midőn dél előtt 9 órától 12-ig, délután 4-től 6-ig a termek mindenki által megzemlélhetők.

Mi ujság?

** (*Az akademia ünnepélyes megnyitásáról*) különböző időpontokat hallunk emlegetni. Azon körülményből, hogy Ybl építész utasítást kapott a nagyteremnek aug. 20-ig okvetlen elkészítettésére, némelyek azt következtetik, hogy a megnyitási ünnepély Szent-István napján lenne. Valószínűbb azonban, hogy ez november 3-án fog végebe menni, azon a napon, melyen Széchenyi az akademiát megalapította. Az akademia megnyitási ünnepélyét, mint a „P. N.” helyesen megjegyzi, csak Széchenyi emlékével lehet összekötetésbe hozni, és nincs nap, mely erre az imént említettél alkalmasabb volna. (Mint a „P. L.” értesül, az akademia ez évi közgyűlése s ezzel együtt a palota ünnepélyes megnyitása aug. 19-re van határozva.)

** (*A nemzeti színház új telke.*) A nemzeti színház számára Pest városa által átengedendő telek ügyében, máj. 20-ikán gr. Károlyi György ő nmlga termeiben értekezlet volt, melyen a nemzeti színház bizottmánya részéről gr. Károlyi György, gr. Szapáry Antal, gr. Ráday Gedeon, Ürményi József, Korizmic L. s Walther G., mint jegyző. — Pest városa képviselőiül Kráscsonyi polgármester, Perger Ignác, Staffenberger István, Emmerling Károly, Klenovits György, Jámor László főügyész s Ince György városi mérnök vettek részt. A bizottmány a régi német színház telkében állapodott meg, s e városi képviselők ujjonnan elismerték Pestvárosa azon ígéréteinek érvényességét, hogy nemz. színházi telekűl 600 négyszög ölnyi tért díjtalanul átengessen. Az értekezlet eredménye közelebb fog a pestvárosi tanács teljes ülésében megvitattatni. A nemz. színház helyéül a szerviták temploma s klastromának helye is szóba került, de ezt a nemz. színház képviselői el nem fogadhatónak nyilatkoztatták ki, bár a községi képviselők megjegyzték, hogy a szervitákat a város uj plébániai kerület és plébánia javadalmaztatása által illendően kárpótolná.

** (*Tárgy-sorsjáték engedélyezése.*) A magyar orvosok és természetvizsgálók ez évi összejövetele alkalmával iparkiallítás is lesz Pozsonyban. Ezzel kapcsolatban egy tárgy-sorsjáték rendezésére s e célra 15,000 sorsjegy kibocsátására engedély adatott.

** (*Elaggott irnok.*) A napokban vett bucsut Pestmegye tiszti ügyészi irodájától egy sokak által ismert agg irnok, *Balla Miklós*, ki e megyét egyfolytában mint irnok 40 éven át szolgálta. A 71 éves öreg, ki kora reggeltől késő estig munkálkodott, közelebb gyöngeség következtében kiejtje kezéből a kitűnő szépen író tollat és ezt intéstül vette, hogy nyugalomba vonuljon.

** (*A pesti német színházal.*) melynek igazgatója legközelebb ismét megbukott, több német szinagazgató szeretne szerencsét próbálni. A személyzet, mely most saját javára játszik, egyesek jótékonyására van szorulva. Hire van, mintha jövőre a német színház is subventiót kapna; ez ha valósulna is, semmi esetre sem az országos alaptól fogna történni.

** (*Névmagyarítás.*) Felsőbb engedély mellett Reichsl Béla győrujvárosi lakos vezetéknevét „Rengei”-re változtatta.